

Економіка воєнного часу

УДК 657.6:351.72(477):355.01

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.21645665>

Аудит публічних закупівель в умовах воєнного стану

Долюк Алла Вікторівна

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Вінницького навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського національного університету, Україна,
<https://orcid.org/0000-0001-5461-5295>

Прийнято: 17.03.2026 | Опубліковано: 30.03.2026

***Анотація.** У статті досліджено особливості аудиту публічних закупівель в умовах воєнного стану та визначено основні проблеми здійснення державного фінансового контролю у сфері використання бюджетних коштів. Актуальність теми зумовлена необхідністю забезпечення ефективного, прозорого та законного використання державних фінансових ресурсів в умовах воєнних викликів, коли система публічних закупівель функціонує за спрощеними процедурами та в умовах підвищених ризиків. Встановлено, що воєнний стан суттєво вплинув на механізми організації закупівельної діяльності, спричинивши зміну підходів до здійснення державного фінансового контролю, моніторингу та аудиту.*

У дослідженні встановлено, що у 2024–2025 роках система публічних закупівель України характеризувалася зростанням обсягів фінансування, домінуванням неконкурентних процедур та трансформацією їхньої структури під впливом умов воєнного стану. Обґрунтовано, що розширення

застосування спеціальних закупівельних механізмів призвело до подальшого скорочення частки конкурентних процедур.

У процесі дослідження проаналізовано нормативно-правові засади функціонування системи публічних закупівель в умовах воєнного стану, зокрема особливості застосування спеціальних процедур закупівель, передбачених чинним законодавством України. Визначено, що спрощення закупівельних процедур дало можливість оперативно забезпечувати потреби держави, органів місцевого самоврядування, військових формувань та критичної інфраструктури, однак одночасно підвищило ризики неефективного використання бюджетних коштів, зловживань та порушень принципів відкритості й добросовісної конкуренції.

Досліджено особливості організації аудиту та моніторингу публічних закупівель у сучасних умовах. Встановлено, що державний аудит виконує не лише контрольну, а й превентивну функцію, спрямовану на попередження фінансових порушень, забезпечення дотримання законодавства та підвищення ефективності використання публічних ресурсів. Значну увагу приділено діяльності органів державного фінансового контролю, зокрема Державної аудиторської служби України, яка здійснює моніторинг закупівель, аналіз ризикових операцій та виявлення порушень у сфері закупівельної діяльності.

У статті визначено основні ризики та типові порушення, характерні для сфери публічних закупівель під час воєнного стану. Серед них виокремлено необґрунтоване застосування прямих договорів, завищення вартості товарів і послуг, дискримінаційні умови для учасників, недостатній рівень документального обґрунтування закупівель, а також обмежений рівень прозорості окремих процедур. Проаналізовано вплив спрощених механізмів закупівель на ефективність державного фінансового контролю та встановлено, що зменшення рівня конкуренції й обмеження

доступу до інформації ускладнюють процес здійснення аудиту та підвищують ризики фінансових порушень.

Обґрунтовано напрями вдосконалення аудиту публічних закупівель з урахуванням сучасних викликів та європейських стандартів фінансового контролю. Запропоновано посилення цифровізації контрольних процедур, удосконалення ризик-орієнтованого підходу до моніторингу закупівель, розширення аналітичних можливостей електронної системи закупівель, підвищення рівня прозорості інформації та адаптацію національної системи аудиту до вимог європейського фінансового контролю. Зроблено висновок, що ефективний аудит публічних закупівель є важливим інструментом забезпечення фінансової безпеки держави, підвищення довіри суспільства до органів влади та раціонального використання бюджетних коштів в умовах воєнного стану.

Ключові слова: публічні закупівлі, аудит, воєнний стан, державний фінансовий контроль, ризик-орієнтований підхід, прозорість, ефективність використання бюджетних коштів, цифровізація.

Audit of public procurement under martial law

Alla Doliuk

Candidate of economic sciences, senior lecturer of the Department of Finance, Banking and Insurance of the Vinnytsia Educational and Scientific Institute of Economics of the West Ukrainian National University

<https://orcid.org/0000-0001-5461-5295>

Abstract. *The article examines the peculiarities of public procurement auditing under martial law and identifies the main problems of state financial control in the field of budget fund utilization. The relevance of the topic is*

обумовлена the necessity to ensure the efficient, transparent, and lawful use of public financial resources under wartime challenges, when the public procurement system operates under simplified procedures and increased risks. It has been established that martial law has significantly influenced the mechanisms of organizing procurement activities, causing changes in approaches to state financial control, monitoring, and auditing.

The study found that during 2024–2025, Ukraine's public procurement system was characterized by an increase in funding volumes, the dominance of non-competitive procurement procedures, and the transformation of their structure under the conditions of martial law. It is substantiated that the expanded use of special procurement mechanisms has led to a further reduction in the share of competitive procurement procedures

The study analyzes the regulatory and legal framework governing the functioning of the public procurement system under martial law, particularly the specifics of applying special procurement procedures provided for by the current legislation of Ukraine. It has been determined that the simplification of procurement procedures enabled the prompt provision of the needs of the state, local self-government bodies, military formations, and critical infrastructure. At the same time, however, it increased the risks of inefficient use of budget funds, abuse, and violations of the principles of transparency and fair competition.

The peculiarities of organizing the audit and monitoring of public procurement under modern conditions have been studied. It has been established that state audit performs not only a control function but also a preventive one aimed at preventing financial violations, ensuring compliance with legislation, and increasing the efficiency of public resource utilization. Considerable attention is paid to the activities of state financial control bodies, in particular the State Audit Service of Ukraine, which carries out procurement monitoring, analysis of risky operations, and detection of violations in the field of procurement activities.

The article identifies the main risks and typical violations characteristic of the public procurement sector during martial law. Among them are the unjustified use of direct contracts, overpricing of goods and services, discriminatory conditions for participants, an insufficient level of documentary justification for procurements, and a limited level of transparency of certain procedures. The impact of simplified procurement mechanisms on the effectiveness of state financial control is analyzed, and it is established that the reduction in the level of competition and restricted access to information complicate the audit process and increase the risks of financial violations.

The directions for improving public procurement audit considering modern challenges and European standards of financial control are substantiated. The study proposes strengthening the digitalization of control procedures, improving the risk-oriented approach to procurement monitoring, expanding the analytical capabilities of the electronic procurement system, increasing the transparency of information, and adapting the national audit system to the requirements of European financial control. It is concluded that an effective public procurement audit is an important instrument for ensuring the financial security of the state, increasing public trust in government authorities, and ensuring the rational use of budget funds under martial law.

Keywords: *public procurement, audit, martial law, state financial control, risk-oriented approach, transparency, efficiency of budget fund utilization, digitalization.*

Постановка проблеми. Система публічних закупівель в Україні є важливим інструментом забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, розвитку добросовісної конкуренції та підвищення прозорості діяльності органів державної влади. В умовах воєнного стану, економічної нестабільності та зростання обсягів державних витрат особливої актуальності набуває питання здійснення якісного аудиту публічних закупівель.

Незважаючи на впровадження електронної системи закупівель, удосконалення нормативно-правової бази та посилення державного фінансового контролю, у сфері публічних закупівель залишаються проблеми неефективного використання бюджетних коштів, порушення принципів відкритості та конкуренції, недотримання законодавчих вимог, а також недостатньої результативності контрольних та аудиторських процедур.

Актуальність проблеми зумовлена потребою удосконалення системи аудиту публічних закупівель для підвищення дієвості контролю за законним, раціональним і ефективним використанням державних коштів. Важливим напрямом є впровадження сучасних методів оцінки ризиків, своєчасного виявлення порушень та попередження корупційних проявів у сфері закупівель. Розв'язання цих питань має важливе значення для зміцнення фінансової безпеки держави, розвитку системи державного фінансового контролю, підвищення довіри громадськості до діяльності органів влади та наближення національної системи публічних закупівель до європейських стандартів управління публічними фінансами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика аудиту публічних закупівель в умовах воєнного стану є предметом дослідження багатьох українських науковців та практиків у сфері державного фінансового контролю. Значний внесок у дослідження особливостей функціонування системи публічних закупівель, механізмів контролю та моніторингу закупівельних процедур здійснили такі науковці, як Д. Захаров, О. Федорова аналізували особливості функціонування системи публічних закупівель під час воєнного стану, оцінювала ризики, діяльність органів державного фінансового контролю та напрями підвищення ефективності моніторингу закупівель [6]. К.Кошкіна досліджувала правові та організаційні аспекти здійснення публічних закупівель, проблеми їх цифровізації, забезпечення відкритості, прозорості та ефективного використання бюджетних коштів [7],

М.В.Дубініна вивчала теоретичні й практичні засади моніторингу публічних закупівель, його нормативно-правове забезпечення, роль контролю у підвищенні ефективності закупівельної системи та напрями її вдосконалення [8], Ю.Ю.Чебан, С.В.Сирцева, О.С.Верховодов О. С. досліджували функціонування електронної системи публічних закупівель Prozorro, організаційні особливості роботи електронних майданчиків, а також механізми моніторингу та перспективи розвитку електронних закупівель [8].

У своїх працях автори досліджують питання забезпечення прозорості публічних закупівель, оцінювання ризиків, удосконалення фінансового контролю, особливостей здійснення закупівель в умовах воєнного стану, а також проблеми запобігання корупційним проявам у закупівельній сфері.

У наукових публікаціях значна увага приділяється аналізу змін законодавства щодо спрощення процедур закупівель під час воєнного стану, функціонуванню електронної системи Prozorro, моніторингу закупівель органами державного фінансового контролю та впливу воєнних умов на ефективність використання бюджетних коштів. Дослідники також акцентують увагу на необхідності забезпечення балансу між оперативністю закупівель для потреб держави та дотриманням принципів відкритості й конкурентності.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, окремі аспекти аудиту публічних закупівель в умовах воєнного стану залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, потребують подальшого наукового опрацювання питання вдосконалення ризик-орієнтованих підходів до аудиту закупівель, підвищення ефективності цифрового моніторингу, забезпечення прозорості оборонних закупівель, своєчасного виявлення порушень та мінімізації корупційних ризиків в умовах спрощених процедур закупівель. Недостатньо дослідженими також залишаються механізми адаптації системи державного фінансового контролю до сучасних викликів воєнного часу та

питання гармонізації національної системи аудиту закупівель із європейськими стандартами контролю у сфері публічних фінансів.

Метою статті є дослідження особливостей аудиту публічних закупівель в умовах воєнного стану, визначення основних проблем здійснення державного фінансового контролю у сфері закупівель та обґрунтування напрямів удосконалення механізмів аудиту для забезпечення ефективного, законного й прозорого використання бюджетних коштів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- провести порівняння основних показників функціонування системи публічних закупівель впродовж 2024-2025 рр.
- проаналізувати нормативно-правові засади здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану;
- дослідити особливості організації аудиту та моніторингу публічних закупівель у сучасних умовах;
- визначити основні ризики та типові порушення у сфері закупівель під час воєнного стану;
- оцінити вплив спрощених процедур закупівель на ефективність державного фінансового контролю;
- обґрунтувати напрями вдосконалення аудиту публічних закупівель з урахуванням сучасних викликів та європейських стандартів фінансового контролю.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Аудит публічних закупівель в умовах воєнного стану є ключовим інструментом забезпечення законності, ефективності та прозорості використання бюджетних коштів, особливо в умовах значного зростання обсягів державних витрат та спрощення процедур закупівель. Воєнний стан зумовив суттєві зміни у сфері публічних закупівель, зокрема запровадження спрощених механізмів проведення процедур, скорочення строків, розширення можливостей прямих

договорів, що, з одного боку, забезпечило оперативність забезпечення державних потреб, а з іншого — підвищило рівень ризиків неефективного та непрозорого використання коштів.

У сучасних умовах аудит публічних закупівель трансформується від традиційної перевірки дотримання процедур до ризик-орієнтованої моделі контролю, яка передбачає фокусування на найбільш уразливих операціях, аналізі закупівельних ризиків та використанні цифрових інструментів моніторингу. Такий підхід дозволяє підвищити результативність контролю та забезпечити своєчасне виявлення потенційних порушень.

Проведений аналіз статистичних даних Рахункової палати України свідчить про зростання масштабів системи публічних закупівель у 2025 році порівняно з 2024 роком. Загальна вартість укладених договорів збільшилася з 745,73 млрд грн до 906,22 млрд грн, що становить приріст приблизно 21,5 %. Одночасно спостерігається збільшення кількості закупівель з понад 3,0 млн до понад 3,5 млн, що вказує на розширення обсягів закупівельної діяльності державного сектору в умовах воєнного стану.

Порівняння основних показників функціонування системи публічних закупівель в Україні у 2024-2025 роках за даними звітів Рахункової палати представлений в таблиці 1.

Таблиця 1.

Показник	2024р.	2025р.	Відхилення
Загальна кількість закупівель в ЄСЗ	Понад 3,0 млн	Понад 3,51 млн	+17%
Загальна вартість договорів	745,73 млрд грн	906,22 млрд грн	+160,49 млрд грн (21,5%)
Неконкурентні закупівлі (загальна вартість)	507,16 млрд грн	639,37 млрд грн	+132,21 млрд грн (+25,1%)
Частка неконкурентних закупівель	68,0%	70,6%	+2,6 в.п.
Закупівлі без використання електронної конкурентної процедури	507,16 млрд грн	257,50 млрд грн	-
Закупівлі з одним учасником	238,57 млрд грн	381,87 млрд грн	+143,30 млрд грн (+60,1%)
Відкриті торги як базова процедура	19 процедур	14 процедур	-26,3%
Частка відкритих торгів	0,0006%	0,0004%	-0,0002

Джерело: сформовано на основі [1;2;3;4].

Ключовою характеристикою системи залишається високий рівень неконкурентних закупівель. Їх частка зросла з 68,0 % у 2024 році до 70,6 % у 2025 році, що свідчить про подальше домінування спрощених процедур над конкурентними механізмами. Це пояснюється дією правового режиму воєнного стану та розширенням застосування винятків, передбачених нормативно-правовими актами, зокрема постановою КМУ № 1178.

Водночас у структурі неконкурентних закупівель відбулися суттєві зміни. У 2024 році основну частку становили закупівлі без використання електронної конкурентної процедури (507,16 млрд грн). У 2025 році їх обсяг зменшився до 257,50 млрд грн, однак це зниження не свідчить про зростання конкуренції, а відображає перерозподіл закупівель між різними неконкурентними механізмами.

Зокрема, у 2025 році значну питому вагу набули закупівлі з одним учасником, обсяг яких становив 381,87 млрд грн. У сукупності ці дві категорії сформували загальний обсяг неконкурентних закупівель на рівні 639,37 млрд грн, що на 26,1 % більше, ніж у 2024 році. Таким чином, відбувається не скорочення неконкурентного сегмента, а його структурна трансформація.

Окремо слід відзначити скорочення кількості відкритих торгів як базової конкурентної процедури: з 19 до 14 випадків, а їх частка у загальному обсязі закупівель залишається критично низькою (менше 0,001 %). Це свідчить про фактичне витіснення конкурентних процедур із системи публічних закупівель у воєнний період.

Узагальнюючи, можна констатувати, що у 2024–2025 роках система публічних закупівель України характеризується одночасним зростанням обсягів фінансування та посиленням неконкурентних практик. При цьому відбувається не зменшення неконкурентних закупівель, а зміна їх внутрішньої структури, що обумовлено адаптацією закупівельної системи до

умов воєнного стану та розширенням дії спеціальних процедур, передбачених нормативним регулюванням.

Наукові дослідження та аналітичні звіти у сфері публічних закупівель свідчать, що запровадження особливого правового режиму воєнного стану суттєво вплинуло на трансформацію закупівельних процедур в Україні. Зокрема, Постановою Кабінету Міністрів України №1178 від 12.10.2022 р. передбачено спрощення низки процедур, що забезпечило оперативність закупівель для потреб оборони та критичної інфраструктури, однак одночасно посилило низку системних ризиків у сфері державних закупівель [1], що відображено на рис.1.

Однією з ключових проблем є застосування спрощених процедур без належного або достатнього обґрунтування. Як зазначають аналітики органу державного фінансового контролю, у ряді випадків використання прямих договорів та спрощених механізмів призводить до зниження рівня прозорості та ускладнює подальший аудит таких операцій [2].

Другою суттєвою проблемою є недостатній рівень конкуренції або її фактична відсутність. За даними досліджень системи Prozorro, в умовах воєнного стану збільшується частка закупівель з одним учасником, що знижує економічну ефективність витрачання бюджетних коштів та обмежує ринкові механізми формування ціни [3].

Третьою проблемою виступають ризики завищення вартості товарів, робіт і послуг. У звітах Рахункової палати України наголошується, що в умовах обмеженого часу на проведення закупівель та складності логістичних процесів зростає ймовірність укладання договорів за завищеними цінами, що негативно впливає на ефективність використання бюджетних ресурсів [4].

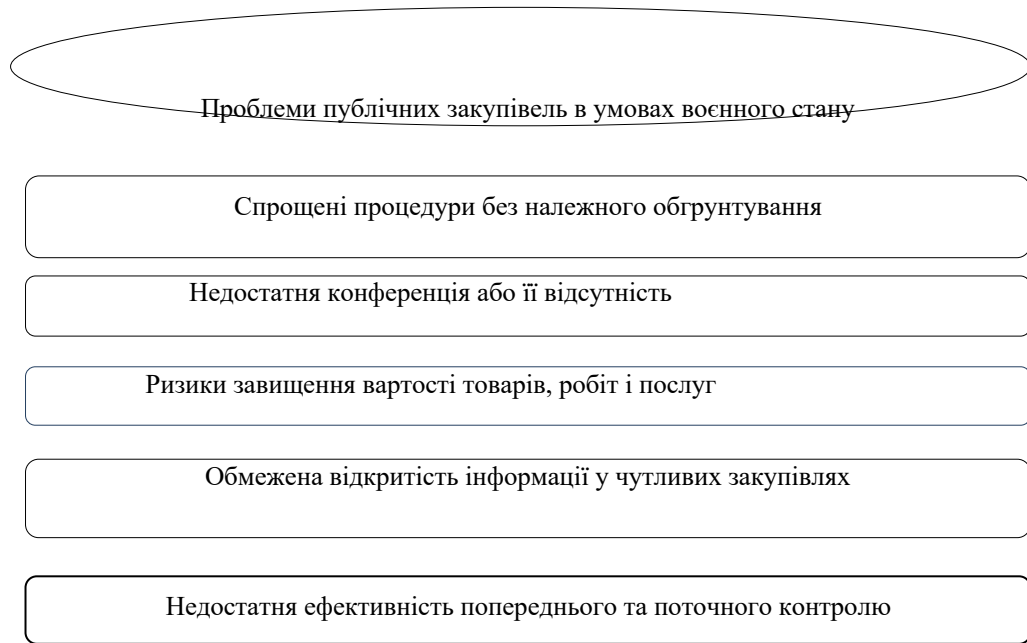

Рис.1 Проблеми публічних закупівель в умовах воєнного стану
Джерело: сформовано на основі [1;2;3;4].

Окрему увагу слід приділити обмеженості відкритості інформації у чутливих закупівлях, зокрема у сфері оборонних потреб. Часткове закриття даних у системі електронних закупівель, хоча й є виправданим з точки зору безпеки, ускладнює громадський контроль та підвищує ризики неефективного використання коштів [5].

Ще однією проблемою є недостатня ефективність попереднього та поточного контролю, що пов'язано з обмеженими ресурсами контролюючих органів та переорієнтацією їх діяльності на пост-аудит. Як зазначають дослідники у сфері державного фінансового контролю, в умовах воєнного стану зростає значення ризик-орієнтованого підходу, однак його практична реалізація залишається недостатньо розвиненою [6].

Таким чином, аналіз наукових джерел та практичних матеріалів свідчить, що система публічних закупівель в умовах воєнного стану характеризується суперечливими тенденціями: з одного боку — підвищенням оперативності закупівель, з іншого — зростанням фінансових, корупційних та управлінських ризиків, що актуалізує необхідність подальшого удосконалення аудиторських механізмів.

Зокрема, відповідно до положень Постанови Кабінету Міністрів України №1178 від 12.10.2022 р., під час воєнного стану було суттєво спрощено процедури закупівель з метою забезпечення оперативного задоволення потреб оборони, безпеки та функціонування критичної інфраструктури. Такі зміни передбачають можливість застосування прямих договорів, скорочення строків проведення процедур та обмеження окремих вимог щодо конкуренції та оприлюднення інформації [1].

Практика функціонування системи публічних закупівель у цей період, за даними Державної аудиторської служби України та Рахункової палати України, підтверджує, що пріоритетність швидкого забезпечення потреб держави в умовах воєнних дій об'єктивно зумовлює зниження рівня процедурної деталізації та контрольних бар'єрів на етапі закупівлі [3; 4]. Це, у свою чергу, створює умови, за яких частина закупівель здійснюється в обмеженому конкурентному середовищі або без повноцінних тендерних процедур.

Наукові підходи до державного фінансового контролю також підтверджують, що в кризових умовах (зокрема під час воєнного стану) відбувається зміщення акцентів із попереднього та поточного контролю на подальший контроль (post-audit), оскільки оперативність прийняття управлінських рішень стає критично важливою для забезпечення життєдіяльності держави [4]. Таким чином, контрольні функції держави трансформуються у бік аналітичного та ризик-орієнтованого аудиту, що дозволяє здійснювати оцінку ефективності вже після завершення закупівельних операцій.

Отже, пріоритетність швидкого забезпечення оборонних та інфраструктурних потреб є об'єктивним чинником, який зумовлює послаблення окремих процедурних вимог у сфері публічних закупівель. Це закономірно ускладнює реалізацію повноцінного превентивного

аудиторського контролю та підвищує роль пост-аудиту, аналітичного моніторингу та ризик-орієнтованих підходів як основних інструментів забезпечення законності та ефективності використання публічних коштів у воєнний період.

Ефективність аудиту публічних закупівель в умовах воєнного стану безпосередньо залежить від здатності системи державного фінансового контролю оперативно адаптуватися до нових викликів, пов'язаних із підвищеним рівнем фінансових ризиків, застосуванням спрощених закупівельних процедур, необхідністю швидкого забезпечення потреб сектору безпеки й оборони, а також суттєвим зростанням обсягів бюджетних видатків. В умовах воєнного стану традиційні механізми контролю та аудиту зазнають значного навантаження, оскільки виникає потреба одночасно забезпечити оперативність закупівель і дотримання принципів законності, прозорості, ефективності та раціонального використання державних коштів.

Узагальнення положень чинної нормативно-правової бази, аналітичних матеріалів Державна аудиторська служба України, Рахункова палата України, а також результатів сучасних наукових досліджень у сфері публічних фінансів і державного фінансового контролю дозволяє стверджувати, що підвищення ефективності аудиту публічних закупівель можливе лише за умови впровадження комплексного підходу. Такий підхід має охоплювати не лише вдосконалення контрольних процедур, а й модернізацію всієї системи моніторингу, аналітики та управління ризиками у сфері закупівель. Підходи державного фінансового контролю у сфері публічних закупівель відображено на рис.2

Особливого значення в сучасних умовах набуває ризико-орієнтований підхід до аудиту, який передбачає концентрацію контрольних заходів на найбільш вразливих та фінансово значущих закупівлях. Практика свідчить, що саме в умовах спрощених процедур зростає ймовірність таких порушень,

як необґрунтоване укладання прямих договорів, завищення вартості товарів і послуг, дискримінаційні вимоги до учасників, уникнення конкурентних процедур та неефективне використання бюджетних ресурсів. У зв'язку з цим важливим напрямом підвищення ефективності аудиту є розвиток системи автоматизованого аналізу ризиків, використання цифрових інструментів контролю та розширення можливостей аналітичної обробки даних електронної системи закупівель.

Рис 2. Підходи державного фінансового контролю у сфері публічних закупівель.

Джерело: сформовано на основі [1;2;3;4].

Не менш важливим чинником є забезпечення належної координації між органами державного фінансового контролю, правоохоронними органами, органами казначейського обслуговування та іншими суб'єктами контролю у сфері публічних фінансів. В умовах воєнного стану оперативний обмін інформацією та узгодженість дій сприяють своєчасному виявленню порушень і мінімізації фінансових втрат держави. Водночас ефективність аудиту значною мірою залежить від професійної підготовки аудиторів, їх здатності працювати з великими масивами даних, оцінювати ризики та застосовувати сучасні методи фінансового аналізу.

Важливим напрямом удосконалення аудиту публічних закупівель є також підвищення рівня прозорості та відкритості закупівельного процесу. Забезпечення доступу громадськості до інформації про використання бюджетних коштів, розвиток механізмів громадського контролю та активне використання електронних платформ сприяють зниженню корупційних ризиків і підвищують рівень довіри суспільства до системи державного управління. У цьому контексті аудит виконує не лише контрольну, а й превентивну функцію, оскільки спрямований на попередження порушень та формування належної практики управління публічними фінансами.

Ефективність аудиту публічних закупівель в умовах воєнного стану безпосередньо залежить від здатності системи державного фінансового контролю адаптуватися до підвищених ризиків, скорочених процедур та значних обсягів бюджетних витрат. По-перше, використання ризик-орієнтованих моделей відбору закупівель для перевірки є ключовим елементом сучасного аудиту. Такий підхід дозволяє концентрувати контрольні ресурси на найбільш уразливих операціях, що відповідає міжнародній практиці INTOSAI та рекомендаціям щодо державного аудиту. Практика показує, що суцільний контроль в умовах великої кількості закупівель є неефективним, тоді як ризик-орієнтований підхід забезпечує

вищу результативність виявлення порушень при оптимальному використанні ресурсів контролюючих органів.

По-друге, цифровізація аудиторських процедур та автоматизований аналіз даних системи Prozorro істотно підвищують якість і швидкість аудиту. Використання аналітичних інструментів дозволяє здійснювати суцільний аналіз великих масивів даних у режимі реального часу, виявляти аномалії в цінах, повторюваність постачальників та ознаки потенційних порушень. Це підтверджується практикою використання ВІ-аналітики у державному фінансовому контролі.

По-третє, посилення міжвідомчої взаємодії органів державного фінансового контролю є необхідною умовою ефективного аудиту. Узгоджена робота Рахункової палати, Державної аудиторської служби, Казначейства та правоохоронних органів забезпечує повноту інформації та підвищує результативність реагування на виявлені порушення. Відсутність належної координації, навпаки, призводить до дублювання функцій та зниження ефективності контролю.

По-четверте, удосконалення нормативного регулювання спрощених процедур закупівель є критично важливим у воєнний період. Аналіз практики застосування постанови КМУ №1178 свідчить, що надмірна гнучкість процедур без чітких запобіжників створює корупційні ризики та ускладнює аудит. Тому нормативне уточнення підстав, меж та прозорості спрощених закупівель є необхідною передумовою підвищення якості контролю.

По-п'яте, перехід від виключно карального до превентивного підходу в аудиті дозволяє зменшити кількість порушень ще на етапі планування та проведення закупівель. Превентивний контроль, що базується на ризик-індикаторах та попередньому аналізі, є більш ефективним порівняно з

постфактум виявленням порушень, оскільки забезпечує запобігання неефективному використанню бюджетних коштів.

Рис. 3. Модернізація системи моніторингу, аналітики та управління ризиками у сфері публічних закупівель

Джерело: Узагальнено та згруповано за даними [1;2;3;4;5;6;7;8].

Система управління ризиками сприяє превентивному запобіганню порушенням, а не лише їх фіксації постфактум. Це підвищує рівень прозорості та підзвітності замовників.

У результаті модернізації системи моніторингу, аналітики та управління ризиками у сфері публічних закупівель досягається: зменшення корупційних ризиків; підвищення конкуренції у закупівлях; економія бюджетних коштів; скорочення часу контролю та аналізу; підвищення довіри до системи публічних закупівель, що відображено на рис.3

Отже, ефективність модернізації полягає у перетворенні контролю з реактивного на превентивний, цифровий та аналітично обґрунтований механізм управління.

Ефективність аудиту публічних закупівель у період воєнного стану визначається комплексом взаємопов'язаних факторів: якістю нормативно-правового регулювання, рівнем цифровізації контрольних процедур, ефективністю міжвідомчої взаємодії, професійністю аудиторських кадрів та ступенем прозорості закупівельної системи. Реалізація комплексного підходу до організації аудиту сприятиме посиленню фінансової дисципліни, підвищенню результативності використання бюджетних коштів та зміцненню економічної безпеки держави в умовах воєнних викликів.

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження, слід зазначити, що аудит публічних закупівель в умовах воєнного стану набуває особливої актуальності як ключовий інструмент забезпечення прозорості, підзвітності та ефективного використання обмежених державних ресурсів. Воєнні виклики істотно трансформували систему публічних закупівель в Україні, зумовивши необхідність оперативного ухвалення рішень, застосування спрощених процедур, а також підвищення гнучкості механізмів державного управління. Водночас такі зміни підвищили рівень ризиків, пов'язаних із

можливими зловживаннями, зниженням конкуренції та недостатньою обґрунтованістю прийнятих рішень.

У 2024–2025 роках система публічних закупівель України характеризується зростанням обсягів фінансування та подальшим домінуванням неконкурентних процедур, що зумовлено особливостями правового режиму воєнного стану. Водночас відбулася структурна трансформація неконкурентних закупівель із перерозподілом між окремими механізмами та подальшим скороченням застосування конкурентних процедур.

У процесі дослідження встановлено, що діюча система аудиту публічних закупівель потребує подальшого вдосконалення, зокрема в частині посилення превентивного контролю, впровадження ризик-орієнтованого підходу та розширення використання цифрових інструментів моніторингу. Особливо важливим є розвиток аналітичних платформ, які дозволяють у режимі реального часу виявляти аномалії, потенційні порушення та неефективні витрати бюджетних коштів.

Окрему увагу приділено необхідності гармонізації національної системи фінансового контролю з європейськими стандартами, що передбачає посилення незалежності аудиторських інституцій, підвищення рівня професійної підготовки фахівців та впровадження єдиних підходів до оцінювання ефективності закупівельних процедур. Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню довіри суспільства до державних інституцій та зміцненню антикорупційної складової публічного управління.

Важливим результатом дослідження є обґрунтування необхідності модернізації системи моніторингу, аналітики та управління ризиками у сфері публічних закупівель як цілісного механізму, що поєднує інформаційні технології, нормативно-правове регулювання та інституційний контроль. Така модернізація дозволить забезпечити більш ефективне використання

бюджетних коштів навіть в умовах підвищеної невизначеності, характерної для періоду воєнного стану.

Отже, аудит публічних закупівель в умовах воєнного стану виступає не лише інструментом контролю, а й стратегічним елементом системи публічного управління, який забезпечує баланс між оперативністю прийняття рішень та дотриманням принципів законності, ефективності й прозорості. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розробку інноваційних моделей ризик-менеджменту та інтеграцію штучного інтелекту в систему аудиту публічних закупівель

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України № 1178 від 12.10.2022 «Про особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-p#Text>.
2. Державна аудиторська служба України. Аналітичні матеріали щодо моніторингу закупівель. URL: <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/1420>.
3. Prozorro. Аналітичний звіт щодо публічних закупівель в умовах воєнного стану. URL: <https://prozorro.gov.ua/uk>.
4. Рахункова палата України. Звіти про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів. URL: <https://rp.gov.ua/FinControl/FinReports/?id=2494>.
5. Transparency International Ukraine. Аналітика прозорості закупівель у воєнний період. URL: https://ti-ukraine.org/ti_format/doslidzhennya/publiczni-zakupivli/.

6. Захаров Д., Федорова О. Публічні закупівлі в умовах воєнного стану: баланс між гнучкістю та прозорістю. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. С. 343–358.
7. Кошкіна К. Суперечності процедури проведення та регулювання моніторингу публічних закупівель. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. № 2(30). С. 56–62.
8. Дубініна М. В., Чебан Ю. Ю., Сирцева С. В., Верховодов О. С. Моніторинг публічних закупівель: стан та напрями удосконалення. *Modern Economics*. 2022. № 32. С. 39–47.
9. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.
10. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
11. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
12. Міністерство економіки України. Публічні закупівлі: офіційні роз'яснення та рекомендації. URL: <https://www.me.gov.ua>.
13. OECD. Public Procurement for Sustainable and Inclusive Growth: Enabling Reform through Evidence and Peer Reviews. Paris: OECD Publishing, 2023.
14. European Commission. Public Procurement Guidance for Practitioners. Brussels: European Commission, 2023.
15. World Bank. Enhancing Government Procurement under Crisis Conditions: Good Practices and Lessons Learned. Washington, DC: World Bank, 2023.

16. Open Contracting Partnership. Guide to Emergency Procurement and Open Contracting. Washington, DC, 2022. URL: <https://www.open-contracting.org>.